

Kouluterveyskyselyn 2021 tulosten toimenpiteiden vaikutus

Hyvinvointilautakunta 25.11.2021 § 45

Valmistelu

Johtava rehtori Piia Hulkkonen 040-5885735 ja koulupsykologi Petteri Ruuhijärvi 040-5733280

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos toteuttaa laajan kouluterveyskyselyn joka toinen vuosi. Kouluterveyskysely tuottaa seurantatietoa hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta.

Kouluterveyskyselyyn vastaavat perusopetuksen alakoulun 4. ja 5. ja yläkoulun 8. ja 9. vuosiluokan oppilaat sekä 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijat lukioista ja ammatillisista oppilaitoksista. Tietoja on kerätty perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyvältä vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999, ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen ja perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvältä vuodesta 2017 alkaen. Uusin Kouluterveyskyselyn tiedonkeruu on vuodelta 2021. Kouluterveyskyselyn tulokset on julkaistu thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on laaja-alainen tehtävä, ja kaupungin uudessa organisaatiossa se on määritelty kaikkien yhteiseksi työksi. Kaikki toimialat tekevät yhteistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Hyte-koordinointi kuuluu organisaatiossa hyvinvointitoimialalle. Keskeisessä asemassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi on monialainen yhteistyö hyvinvointitoimialan sisäisissä palveluprosesseissa kuin hyvinvointitoimialan ja perusturvatoimialan prosessien yhdyspinnoilla.

Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään koulujen hyvinvointityössä ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä kaupungin toiminnan kehittämisessä, esimerkiksi laadittaessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja perhekeskustoiminnan suunnittelussa.

Oheismateriaalina olevassa koonnissa on esitettyinä Kemian perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten ja 8. ja 9. luokkalaisten sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoiden määrällisesti ja suhteellisesti merkittävimmät muutokset tai poikkeavuudet maan keskitasosta ja/ tai vuoteen 2019 verrattuna.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lautakunta merkitsi kouluterveyskyselyn 2021 tulokset tiedoksi ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle ja valtuustolle tiedoksi.

Kaupunginhallitus 07.12.2021 § 432

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee kouluterveyskyselyn tulokset tiedoksi.
Päätös	Kaupunginhallitus edellyttää, että toimenpiteet joihin tämä selvitys johtaa tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi hyvinvointilautakunnan toimesta 31.5.2022 mennessä. Lisäksi toimenpiteiden vaikutuksista raportoidaan 31.5.2023 mennessä.
	Kaupunginhallitus merkitsi kouluterveyskyselyn tulokset tiedoksi.

Hyvinvointilautakunta 12.05.2022 § 62

Valmistelu	Johtava rehtori Piia Hulkkonen 040-5885735 ja lukion rehtori Pekka Mäkelä 040-3527638 Kaupunginhallitus edellytti 7.12.2021 § 432, että ne toimenpiteet joihin kouluterveyskyselyn 2021 tulokset johtavat tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi hyvinvointilautakunnan toimesta 31.5.2022 mennessä. Lisäksi toimenpiteiden vaikutuksista raportoidaan 31.5.2023 mennessä. Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan Kemin lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään on laskenut, nuoret kokevat itsensä yksinäisemmäksi kuin ennen, ahdistuneisuus, jaksamisongelmat ja masennusoireilu ovat kasvaneet, oppilaat kokevat koulu-uupumusta, fyysistä uhkaa ja luokan ilmapiiri koetaan ongelmalliseksi. Lukiolaiset kokevat, että kiinnostavia vapaa-ajan palveluja ei ole siinä määrin kuin aikaisemmin, nuorisotiloja ei ole tarpeeksi, koetaan yksinäisyyttä ja ahdistusoireita sekä tunnistetaan muistamis- ja oppimisvaikeuksia. Kouluterveyskyselyn 2021 kuntakohtaisia tuloksia ja toimenpiteitä on käsitelty rehtorikokouksissa sekä moniammatillisessa nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kokouksessa. Koulukohtaiset tulokset on käsitelty koulujen yhteisöissä oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmissä. Ryhmät/ koulut ovat kuulleet myös oppilaskuntia oppilaiden ja opiskelijoiden ajatuksista ja toiveista koulujen hyvinvointityön edistämiseksi. Perusopetuksessa kouluilla on tehty/ käynnistetty mm. seuraavia toimenpiteitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi: • Kemin perusopetuksessa on aloitettu koulujen yhteinen kehittämistyö. Kehittämiskohteina on mm. kouluyhteisöjen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (Hyvis-ryhmä), Pedagogisen hyvinvoinnin, opettamisen ja oppimisen hyvien käytäntöjen lisääminen ja vahvistaminen (Mentorit-ryhmä), Inklusiivisen kaikille yhteisen koulun ja oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen kehittäminen (Tukea tuen järjestäjille-ryhmä) sekä oppilaiden lukutaidon ja -innon vahvistaminen (Lukutsempparit-ryhmä). Kehittämistyötä jatketaan lukuvuonna 2022-2023 jalkauttamalla laadittuja toimintamalleja, suunnitelmia ja yhteisiä hyviä käytäntöjä arkeen. • Oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattoritoimintaan on saatu yksi vakinainen toimi lisää, jolloin kuraattori henkilöstömitoitus on säädösten mukainen. • Oppilashuollon Kehittajakuraattoritoiminta -hanke kohdennetaan syksyllä 2022 esi- ja alkuopetukseen ja varhaiseen tukeen.
-------------------	---

- Koulunuorisotyö toteutuu kaikilla yhteinäiskouluilla ja lukiolla. Toimintaan pyritään saamaan lisää resurssia, jotta koulunuorisotyötä saataisiin kaikille kouluille.
- Kemin kaupungin HARLIKUS eli harrastussuunnitelman ja liikunta- ja kulttuurikasvatussuunnitelman hyödyntämistä on korostettu ja tehostettu. Systemaattinen käyttöönotto kaikissa kouluissa kehittämisryhmien työn jälkeen lukuvuonna 2022-2023.
- Harrastusten jäänmurtaja -hanke ja sen jatkohanke lukuvuonna 2022-2023. Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa kemiläisille lapselle ja nuorelle maksuton ja mieluisa harrastus osana turvallista koulupäivää. Hanke on suunnattu erityisesti lapsille ja nuorille, joilla ei ole harrastusta. Harrastukset valitaan ja toteutetaan lasten ja nuorten kuulemisesta saatujen tietojen pohjalta. Lukuvuonna 2021-2022 harrastekerhoihin osallistuu reilu 200 oppilasta. Ensi lukuvuonna järjestetään noin 50 lukuvuoden kestävästä kerhoa koulupäivän yhteydessä.
- Koulujen muu kerhotoiminta (Kemin kerhot pyörivät 5-hanke), joka mahdollistaa mm. PT-toiminnan kaikilla yläkouluilla. Personal trainer (PT) toimii peruskoulussa ensisijaisesti oppilaiden kuntovalmentajana, liikuntakaverina ja ryhmäohjaajana. Hän opastaa nuoria vahvistamaan liikuntataitoja ja lisäämään liikunta-aktiivisuutta sekä kannustaa ja ohjaa elintapojen muutoksessa. Toiminnalla on myös myönteisiä vaikutuksia lasten ja nuorten kaverisuhteisiin.
- Välkäritoiminnan käynnistäminen, jossa ideana on, että välkärioppilaat suunnittelevat ja ohjaavat toisilleen välituntitoimintaa. Kaikilla peruskouluilla järjestetään Välkäri-koulutus kevään-syksyn 2022 aikana ja toimintaa toteutetaan lukuvuonna 2022-2023 välkäritoiminnasta vastaavien ohjaavien opettajien johdolla.
- Hepolan, Sauvosaren ja Karihaaran koulut palkittiin 500€ välituntivälinepaketilla Kiusaamatta paras-kampanjassa käytänteistään kiusaamisen ehkäisyssä ja käsittelyssä. Oppilaiden toivomia piha/ välituntivälineitä on hankittu myös vanhempainyhdistysten tuella.
- Oppilasurheilun kilpailukalenteri-toiminnan uudelleen käynnistäminen ja kehittäminen korona-ajan jälkeen kunnan liikuntakoordinaattorin ja koulujen liikuntavastaavien toimesta.
- Koulumatkaliikkumiseen kannustaminen, mm. 5-luokkalaisten pyöräkisan uudelleen aktivoiminen (jäänyt koronan vuoksi kahtena pitämättä), Koululiikuntaliiton Pyöräsankarit, jossa pyöräily tuodaan osaksi koulun ja oppilaitoksen toimintakulttuuria, jolloin pyörää hyödynnetään osana oppimista, teemapäiviä ja arkimatkoja.
- Ulkoluokkatoiminnan (liikuntaa ja oppimista lähiluonnossa/ ympäristössä) lisääminen opettajien kouluttautumisen kautta.
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen vahvistaminen, johon Hyvis-kehittämisryhmä laatii koulujen yhteistä toimintamallia lukuvuodelle 2022-2023.
- Yleisen tuen vahvistaminen, johon Tukea tuen järjestäjille -kehittämisryhmä laatiin koulujen yhteistä toimintamallia lukuvuodelle 2022-2023. Perusopetuksen ja lukion yhteinen vesokoulutus 8.8.2022 yleisen tuen käytänteistä.
- Oppimisen tukea vahvistetaan palkaamalla hankerahalla resurssiopettajia ja koulunkäynninohjaajia sekä lisäämällä erityisopettajien konsultatiivista työtä.
- Lukutaitoon panostaminen, johon Lukutsempparit-kehittämisryhmä laatii koulujen yhteistä toimintamallia yhteistyössä kirjaston kanssa.

Hankerahoituksella on saatu palkattua yläkoulujen yhteinen lukuresurssiopettaja vuoden 2022 loppuun asti.

- Kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen tullaan laatimaan Kemin perusopetuksen yhteinen toimintamalli.
- Jope, minä tuen -hyvinvointikampanja yläkoululaisille 11.4.-8.5.2022. Kampanjan tavoitteena on kiinnittää erityistä huomiota uneen, ravintoon, liikkumiseen ja sosiaalisiin suhteisiin.
- Kouluilla on järjestetty erilaisia teemaviikkoja, tapahtumia, liikuntailtapäiviä, hyvinvointipäiviä lukuvuoden aikana, joita on ideoitu yhdessä oppilaiden kanssa.

Lukiolla on tehty/ käynnistetty mm. seuraavia toimenpiteitä nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi:

- 16.3.2022 kaikille opiskelijoille pidettiin ryhmänohjaus, jossa esiteltiin lukion keskeiset kouluterveyskyselyn tulokset ja valtakunnallisia tuloksia. Sen jälkeen opiskelijat vastasivat koulun laatimaan Google Forms -kyselyyn Ideoita hyvinvoinnin ja oppimisen tukemiseen, jossa he esittivät ideoita ja toiveita siitä, mitä lukiolla voitaisiin tehdä oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Opiskeluhoitotyöryhmä, opiskelijakunnan hallitus ja opettajakunta pohtivat opiskelijoiden vastausten pohjalta, mitä toimenpiteitä tehdään tämän kevään ja tulevan lukuvuoden aikana.
- Loppukevään 2022 aikana kiinnitetään erityishuomiota opiskelutaitojen ohjaukseen kursseilla. Ryhmänohjauksessa 20.4.2022 käsiteltiin opiskelutaitoja ja harjoiteltiin opintojen suunnittelua. Jakson aikana kiinnitetään huomiota myös tehtävien määrään ja rytmitykseen, jotta kaikki isot arvioitavat työt eivät painottuisi jakson loppuun ja arviointiviikolle. Erityisopettaja on viikoittain mukana oppimispajassa, jossa annetaan tukiopetusta.
- Jaksolla on useita liikunnallisia koko koulun tapahtumia, kuten opettajien ja opiskelijoiden norsupalloturnaus, ykkösten ja kakkosten pesäpalloturnaus ja pingisturnaus. Pidämme esillä hyvinvoinnin teemoja, esim. keskiviikkoisin opiskelijoille tarjotaan ohjattu mindfulness-vartti liikuntasalissa ja opiskelijoiden mielenterveyspäivä 13.4. huomioitiin. Lukio osallistui Jope, minä tuen -kampanjaan.
- Hyvinvointi ja oppimisen taidot otetaan lukuvuoden 2022 - 2023 painopistealueiksi. Monet ongelmat helpottuvat, kun perusasiat ovat kunnossa: nukutaan riittävästi, syödään säännöllisesti, harrastetaan liikuntaa, ruutu-aika on kohtuullista ja ajankäyttö on hallussa. Lukuvuoden alussa toteutamme koko koulun hyvinvointipäivän, jossa on luentoja ja työpajoja sekä harrastusesittelyjä / -kokeiluja.
- Lukuvuonna 22 - 23 tarjotaan lukiolaisille ohjattua harrastustoimintaa opiskelijatoiveiden pohjalta. Tulevan lukuvuoden suunnittelua jatketaan kevään OHR-kokouksessa ja opettajainkokouksissa.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi kouluterveyskyselyn 2021 tuloksista johtuvat toimenpiteet ja saattaa ne tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Päätös

Hyvinvointilautakunta merkitsi tiedoksi kouluterveyskyselyn 2021 tuloksista johtuvat toimenpiteet ja saattaa ne tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Valmistelu

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus merkitsee tulokset ja niihin liittyvät toimenpiteet tietoon saatetuksi.

Päätös Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala esitteli asiaa kokouksessa.

Kaupunginhallitus merkitsi tulokset ja niihin liittyvät toimenpiteet tietoon saatetuksi.

Hyvinvointilautakunta 25.05.2023 § 51

Valmistelu Johtava rehtori Piia Hulkkonen 040-5885735

Kaupunginhallitus päätti 7.12.2021 § 432, että toimenpiteet kouluterveyskyselyn pohjalta tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi hyvinvointilautakunnan toimesta 31.5.2022 mennessä. Lisäksi toimenpiteiden vaikutuksista raportoidaan 31.5.2023 mennessä.

Hyvinvointilautakunta käsitteli toimenpiteet 12.5.2022 § 62 ja saattoi ne tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Perusopetuksessa kouluilla on tehty/ käynnistetty mm. seuraavia toimenpiteitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi:

- Kemin perusopetuksessa on aloitettu koulujen yhteinen kehittämistyö. Kehittämiskohteina on mm. kouluyhteisöjen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen /Hyvis-ryhmä), Pedagogisen hyvinvoinnin, opettamisen ja oppimisen hyvien käytäntöjen lisääminen ja vahvistaminen (Mentorit-ryhmä), Inklusiivisen kaikille yhteisen koulun ja oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen kehittäminen (Tukea tuen järjestäjille-ryhmä) sekä oppilaiden lukutaidon ja -innon vahvistaminen (Lukutsempparit-ryhmä). Kehittämistyötä jatketaan lukuvuonna 2022-2023 jalkauttamalla laadittuja toimintamalleja, suunnitelmia ja yhteisiä hyviä käytäntöjä arkeen.
- ➔ Kehittämistyötä on tehty kouluilla aktiivisesti ja toiminta on näkynyt arjessa monin konkreettisin tavoin. Opettajille suunnatussa kyselyssä 03/2023 hyvänä pidettiin erityisesti sitä, että kehitettävänä on oleellisia asioita, jotka vaikuttavat koulun arkeen. Opettajat kokivat erityisen arvokkaaksi sen, että kehittäminen on auttanut lapsia heti. Tästä esimerkkeinä ovat mm. maahanmuuttajaoppilaiden lukutaito-ohjaustyö, Kemin oma lukupolku, läksykerhotoiminta, mentoritoiminta henkilöstön jaksamisen tukemiseksi, hyvinvoinnin vuosikello ja sen toteuttaminen, wilman käytön linjaaminen ja wilmarobotin

käyttöönotto koulun ja kodin yhteistyön tehostamiseksi mm. poissaolojen seurantaan ja sitouttavan kouluyhteistyön työkaluksi, oppilaskuntatyön aktioivointi demokratia ja ihmisoikeuskasvatus -hankkeen ja ilmasto- ja kestävyyskasvatushankkeen innoittamana. Pedagoginen hyvinvointi on näkynyt keskittymisessä perustyyliin. Kehitystyön tulee olla pitkäjänteistä, jolloin se juurtuu kouluarkeen ja osaksi toimintakulttuuria.

- Oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattoritoimintaan on saatu yksi vakinainen toimi lisää, jolloin kuraattori henkilöstömitoitus on säästöjen mukainen.
- Oppilashuollon Kehittajakuraattoritoiminta -hanke kohdennetaan syksyllä 2022 esi- ja alkuopetukseen ja varhaiseen tukeen.
 - ➔ Oppilaille on mahdollistunut kuraattoripalvelut paremmin ja esiopetuksessa on toiminut oma kuraattori. Kuraattoritoiminta on koettu hyväksi ja yhteistyö koulun kanssa sujuvaksi. Oppilaat käyttävät mielellään kuraattorin keskusteluapua. Huomioitavaa on, että myös ukrainalaisoppilaille on mahdollistunut kuraattorin tukea.
- Koulunuorisotyö toteutuu kaikilla yhteinäiskouluilla ja lukiolla. Toimintaan pyritään saamaan lisää resurssia, jotta koulunuorisotyötä saataisiin kaikille kouluille.
 - ➔ Koulunuorisotyö on madaltanut oppilaiden kynnystä lähestyä luotettavaa aikuista ongelmien kanssa. Koulunuorisotyöntekijän/kouluyhteisöohjaajan aktiivinen ote on tuonut merkittävän lisän koulun opetustoiminnan jatkumiseksi erilaisissa haastavissa tilanteissa. Opettajat ovat pitäneet yhdessä koulunuorisotyöntekijän kanssa nuorten itsetuntemukseen ja ryhmähengen muodostumiseen liittyviä oppitunteja. Koulunuorisotyö jatkuu kaikissa yhteinäiskouluissa myös lv. 2023-2024 hankerahoituksella.
- Kemin kaupungin HARLIKUS eli harrastussuunnitelman ja liikunta- ja kulttuurikasvatussuunnitelman hyödyntämistä on korostettu ja tehostettu. Systemaattinen käyttöönotto kaikissa kouluissa kehittämisryhmien työn jälkeen lukuvuonna 2022-2023.
 - ➔ Koulut hyödyntävät Harlikus-suunnitelmaa aktiivisesti ja Harlikus on osana oppilaiden arkea erilaisten vierailujen, työpajojen ja tapahtumien myötä. Tämä lukuvuonna oppilaat ovat osallistuneet esim. Kemin koulujen kevättaidenäyttelyyn, sarjakuvakilpailuun, LumiVisio-lumenveistoon, Lastenkulttuurikeskuksen toimintaan, TaidePiknikkiin, Musiikkiopiston Settima Musicaleen ja museovierailuihin. Kirjaston kanssa yhteistyö on ollut laajaa ja tiivistä. Sauvosaaren koulu on Pidä kirjasta kiinni -hankkeen pilottikoulu. Teatterin kanssa koulut odottavat yhteistyölle jatkoa kaupungin kumppanuussopimuksen myötä.
- Harrastusten jäänmurtaja -hanke ja sen jatkohanke lukuvuonna 2022-2023. Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa kemiläisille lapselle ja nuorelle maksuton ja mieluisa harrastus osana turvallista koulupäivää. Hanke on suunnattu erityisesti lapsille ja nuorille, joilla ei ole harrastusta. Harrastukset valitaan ja toteutetaan lasten ja

nuorten kuulemisesta saatujen tietojen pohjalta. Lukuvuonna 2021-2022 harrastekerhoihin osallistuu reilu 200 oppilasta. Ensi lukuvuonna järjestetään noin 50 lukuvuoden kestäväää kerhoa koulupäivän yhteydessä.

- ➔ Kaikilla koululla toimii aktiivisesti useita harrasteryhmiä. Harrastusten jäänmurtaja -hankkeessa on toiminut koulujen yhteinen harrasteohjaaja, joka on mahdollistanut myös 1.-2. luokan oppilaille aamukerhotoimintaa. Oppilaskyselyn 04/2023 mukaan 63% alakoulun oppilaista ja 53% yläkoulun oppilaista pitävät tärkeänä, että koululla on harrastusmahdollisuuksia heti koulupäivän jälkeen. Kerhot ovat lisänneet ainakin osan kohdalla harrastamista ja tavoittaneet juuri niitä oppilaita, joilla ei välttämättä harrastuksia ole.
- Koulujen muu kerhotoiminta (Kemin kerhot pyörivät 5-hanke), joka mahdollistaa mm. PT-toiminnan kaikilla yläkouluilla. Personal trainer (PT) toimii peruskoulussa ensisijaisesti oppilaiden kuntovalmentajana, liikuntakaverina ja ryhmäohjaajana. Hän opastaa nuoria vahvistamaan liikuntataitoja ja lisäämään liikunta-aktiivisuutta sekä kannustaa ja ohjaa elintapojen muutoksessa. Toiminnalla on myös myönteisiä vaikutuksia lasten ja nuorten kaverisuhteisiin.
- ➔ Kouluissa on toiminut OPH:n hankerahoituksella 30 erilaista kerhoa. Hankerahalla on toteutettu myös säännöllistä läksykerhotoimintaa joka koulussa. PT-toiminta on toteutunut kaikissa yhteinäiskouluissa. Ohjauksessa on ollut mukana yhteensä 79 oppilasta. Oppilaat ovat ohjautuneet toimintaan terveydenhoitajan tai koulun henkilökunnan ohjaajama tai vanhempien kontaktilla. Esiinnostettavia asioita PT-toiminnan vaikuttavuudessa ovat mm. kaverin löytäminen, liikunnallisen harrastuksen aloittaminen ja oman fyysisen kunnon kohentuminen. Kerhotoiminnalla on ollut oppilaiden jaksamista ja hyvinvointia edistävä vaikutus.
- Välkäritoiminnan käynnistäminen, jossa ideana on, että välkkärioppilaat suunnittelevat ja ohjaavat toisilleen välituntitoimintaa. Kaikilla peruskouluilla järjestetään Välkkäri-koulutus kevään-syksyn 2022 aikana ja toimintaa toteutetaan lukuvuonna 2022-2023 välkäritoiminnasta vastaavien ohjaavien opettajien johdolla.
- ➔ Välkäritoiminta toteutuu kaikissa kouluissa. Välkkäriohjaajien aktivointi ja toiminnan ohjaaminen on merkittävässä roolissa, sillä suuri osa kiusaamistapauksista tulee ilmi välituntikäyttäytymisessä. Välitunteihin on tullut monipuolisuutta; lukuvälitunnit, hiljaiset välitunnit, lautapelivälitunnit, salivälitunnit, energianpurkuvälitunnit, pingisvälitunnit, satuvälitunnit ja tukioppilaiden leikkivälitunnit. Välitunteihin on lisätty liikettä, harjoiteltu sosiaalisia taitoja ja mahdollistettu tarvittaessa myös pääsy rauhoittumaan.
- Hepolan, Sauvosaren ja Karihaaran koulut palkittiin 500€ välituntivälinepaketilla Kiusaamatta paras-kampanjassa käytänteistään kiusaamisen ehkäisyssä ja käsittelyssä. Oppilaiden toivomia piha/ välituntivälineitä on hankittu myös vanhempainyhdistysten tuella.

- ➔ Välituntivälineet ovat olleet kovassa käytössä ja ensi lukuvuodelle olisi tarvetta hankkia taas uusia välineitä. Koulut saavat välituntivälineitä pääosin vanhempainyhdistyksen ja muiden tahojen lahjoituksina.
- Oppilasurheilun kilpailukalenteri-toiminnan uudelleen käynnistäminen ja kehittäminen korona-ajan jälkeen kunnan liikuntakoordinaattorin ja koulujen liikuntavastaavien toimesta.
 - ➔ Toiminta on käynnistynyt uudelleen ja jokaiseen järjestettyyn kisaan on ollut kaikilta kouluilta innokkaita osallistujia. Tavoitteena on kehittää toiminnan painopistettä oppilasurheilukisojen rinnalla enemmän liikuva koulu - toimintaan laajemmin. Liikkuvissa kouluissa ajatellaan asioita uusilla tavoilla: esimerkiksi istutaan vähemmän, tuetaan oppimista toiminnallisilla menetelmillä, liikutaan välitunneilla ja kuljetaan koulumatkat omin lihasvoimin. Kaikki koulut ovat tehneet keväällä 2023 Liikkuva koulu nykytilan arvioinnin, joka on todettu hyväksi apuvälineeksi kunnan Liikkuva koulu - toiminnan koordinoinnissa.
- Koulumatkaliikkumiseen kannustaminen, mm. 5-luokkalaisten pyöräkisan uudelleen aktivoiminen (jäänyt koronan vuoksi kahtena pitämättä), Koululiikuntaliiton Pyöräsankarit, jossa pyöräily tuodaan osaksi koulun ja oppilaitoksen toimintakulttuuria, jolloin pyörää hyödynnetään osana oppimista, teemapäiviä ja arkimatkoja.
 - ➔ Oppilaskyselyn 04/2023 mukaan 54% alakoululaisista ja 48% yläkoululaisista kulkee koulumatkan mieluiten kävellen tai pyörällä. Loput kulkevat mieluiten mopolla/mopoautolla, koulukuljetuksessa tai vanhemmat kuljettavat. Pyöräkisa on tulossa syksyllä 2023. Erilaiset koulun kampanjat tehostavat oppilaiden liikkumista kodin ja koulun välillä. Kolmannen sektorin toimijat, esim. erilaiset liikunnalliset tehoiskut motivoivat oppilaita kovasti. Vaikuttamista tässä asiassa tulisi tehdä voimakkaammin koteihin käsin.
- Ulkoluokkatoiminnan (liikuntaa ja oppimista lähiluonnossa/ ympäristössä) lisääminen opettajien kouluttautumisen kautta.
 - ➔ Ulkoluokkatoiminta, kokemuksellisten ja toiminnallisten työtapojen käyttö ovat lisääntyneet. Kemin lähiluonto, laavut, metsät ja rannat tarjoavat turvallisen ja kaikille helposti saavutettavan ulkoluokkaympäristön.
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen vahvistaminen, johon Hyvis-kehittämisryhmä laatii koulujen yhteistä toimintamallia lukuvuodelle 2022-2023.
 - ➔ Hyvinvointia kouluihin -kehittäjätiimi on laatinut Hyvinvoinnin vuosikellon Kemin koulujen käyttöön. Hyvinvoinnin vuosikello sisältää jokaiselle kuukaudelle oman teeman, johon liittyviä aihealueita voi erilaisin tehtävin ja harjoituksin käsitellä oppitunneilla. Hyvinvoinnin vuosikellon tavoitteena on tuoda oppitunneille lisää tietoisuutta ja puhetta hyvinvointiin liittyvistä taidoista. Toiveena on, että kouluihin saataisiin oma oppitunti hyvinvointitaitoja varten (sis. esim. tunnetaidot, kaveritaidot,

arjentaidot). Hyvinvoinnin vuosikellon teemoja ja harjoituksia on viety tämän lukuvuoden aikana käytäntöön ja opettajien tietoisuuteen. Tätä on tarkoitus myös jatkaa tästä eteenpäin. Tukioppilastoiminta kehittää koulun toimintakulttuuria ja tuo mukanaan paljon hyvää koko koulun hyväksi. Vapaaehtoistyötä tehdään myös koulun ulkopuolella (mm. LastenKemi-tapahtumat). Tukioppilastoiminnalla tuetaan myös tukioppilaiden omien tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Oma hyvinvointi kasvaa samalla kun näkee oman toiminnan vaikuttavan muihin positiivisesti. Tukioppilastoimintaa on ensi syksystä 2023 alkaen kaikilla yhtenäiskouluilla. Yhdeksäsluokkalaisille on kehitetty uusi valinnaisaine Itsetuntemus ja hyvinvointitaidot ja ensi lukuvuonna toteutuu mahdollisesti ensimmäinen ryhmä.

- Yleisen tuen vahvistaminen, johon Tukea tuen järjestäjille -kehittämisyhmä laatii koulujen yhteistä toimintamallia lukuvuodelle 2022-2023. Perusopetuksen ja lukion yhteinen vesokoulutus 8.8.2022 yleisen tuen käytänteistä.
 - ➔ Kouluilla kehitetään jatkuvasti varhaisen havaitsemisen keinoja ja tuen tuomista oppilaille oikea-aikaisesti. Kaikki resurssit ja projektit on koottu kaikille näkyväksi Hyvinvoinnin ekosysteemi-malliin, mikä tekee työn suunnittelun ja tekemisen näkyväksi ja on hyvä arvioinnin työkalu. Koulujen yleisen tuen toimintamalli pitää sisällään mm. yleisen tuen tsekkauslistan, tuen tarpeen ilmaisemiseen suunnitellut laatukortit ja oppilaan oman käyttöohjeen opettajalle, koulutulokkaiden vanhempainilta - ja monikulttuurinen vanhempainilta -ohjeet. Koko opetus -ja ohjaushenkilöstölle järjestettiin koulutus syksyn 2022 vesossa yleisen tuen asioihin ja tuen ryhmä esitteli Kemin materiaaleja Jyväskylässä Tukea tuen järjestäjille -messuilla marraskuussa 2022.
- Oppimisen tukea vahvistetaan palkaamalla hankerahalla resurssiopettajia ja koulunkäynninohjaajia sekä lisäämällä erityisopettajien konsultatiivista työtä.
 - ➔ Hankerahalla on voitu palkata lisähenkilöstöä ja saada lisäresurssia oppimisen tuen toteuttamiseen ja vahvistamiseen. Opettajakyselyn 04/2023 mukaan opettajat nimesivät tärkeimmiksi asioiksi, mihin he toivovat resurssia ohjaajat, jakotunnit, resurssiopettajat, oppilashuoltopalvelut ja läksykerhot. Resurssiopettajat ovat tärkeä tuki mm. isoissa luokissa. Jakotunnit ovat auttaneet siihen, että opettajalla on aikaa yksittäisille oppilaille. Koulunkäynninohjaajat ovat tärkeä osa luokkatiimiä ja koulun henkilökuntatiimiä. Erityisopettajien konsultaatiotuntia on käytetty mm. tukitoimien suunnitteluun ja selkiyttämiseen.
- Lukutaitoon panostaminen, johon Lukutsempparit-kehittämisyhmä laatii koulujen yhteistä toimintamallia yhteistyössä kirjaston kanssa. Hankerahoituksella on saatu palkattua yläkoulujen yhteinen lukuresurssiopettaja vuoden 2022 loppuun asti.
 - ➔ Lukemiseen innostamiseen on kouluilla tartuttu vahvasti Kemin oman lukupolun avulla, eli oppilaita luetetaan paljon ja oppilaita

lukevat koulussa paljon, kirjastolta tilataan kirjapaketteja ja mm. lukuvinkkarit vinkkaavat kirjoja pienemmille oppilaille. Lukutsemppari-opettajat ovat tuoneet kouluille merkittävän lisän oppilaiden lukutaidon edistämiseen ja innostaneet oppilaita lukemaan myös välituntisin. Positiivinen kannustaminen kirjojen pariin on lisännyt lukuintoa. Syksyllä 2023 alkanut Vahva lukutaito S2-oppilaille -hanke osaltaan lisänee taustansa vuoksi haavoittuvassa asemassa olevien mahdollisuuksia kotoutua yhteiskuntaamme. Tuloksia on saatu teknisen lukutaidon osalta (lukunopeus, oikein luettujen sanojen määrä). On tärkeää, että koululla on lukuohjaajia, joilla on aikaa kuunnella oppilaiden ääneenlukua. Lukemisen intoa ja iloa lisäävät myös osassa kouluja säännöllisesti vierailevat lukukoirat.

- Kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen tullaan laatimaan Kemian perusopetuksen yhteinen toimintamalli.
 - ➔ Hyvis-kehittämisryhmä on laatinut Kemian kaupungin perusopetukseen Kiusaamisen ja kouluväkivallan ehkäisemisen suunnitelmaa, joka otetaan käyttöön ensi syksynä 2023 kaikissa kouluissa osana opetuksen järjestäjäkohtaista opiskeluhoitosuunnitelmaa. Suunnitelmaan on koottu eri kouluilta hyviä käytäntöjä toimintakulttuurin kehittämiseen kiusaamista estäväksi ja koostettu niistä yhteinen suunnitelma, joka sisältää esimerkiksi ohjeita kiusaamistilanteiden selvittämiseen. Hyvis-ryhmään kuuluu opettajajäsen joka koululta ja ryhmä on osallistunut mm. Ehkäise väkivaltaa ja rakenna hyvinvointia pisarapuuttamalla – koulutukseen, jonka avulla koulun aikuiset tasalaatuisesti voivat auttaa lapsia oppimaan sopimisen taitoa. Ryhmä osallistui myös Häirintään puuttumisen ja sen estäminen -koulutukseen. Kaikille kouluille nimetään syksystä 2023 alkaen häirintäyhdyshenkilöt.
- Jope, minä tuen -hyvinvointikampanja yläkoululaisille 11.4.-8.5.2022. Kampanjan tavoitteena on kiinnittää erityistä huomiota uneen, ravintoon, liikkumiseen ja sosiaalisiin suhteisiin.
- Kouluilla on järjestetty erilaisia teemaviikkoja, tapahtumia, liikuntailtapäiviä, hyvinvointipäiviä lukuvuoden aikana, joita on ideoitu yhdessä oppilaiden kanssa.
 - ➔ Oppilaskuntien ja tukioppilaiden järjestämät teemapäivät ja viikot ja tapahtumat ovat olleet suosittuja ja tuovat hyvää mieltä ja yhteisöllisyyttä ympäri lukuvuoden. Erityisen maininnan ja kiitoksen saa kouluille tuotu PopUp hammashoito kaupungin strategian mukaisesti sujuvan arjen tekona.

Lukiolla on tehty/ käynnistetty mm. seuraavia toimenpiteitä nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi:

- 16.3.2022 kaikille opiskelijoille pidettiin ryhmänohjaus, jossa esiteltiin lukion keskeiset kouluterveyskyselyn tulokset ja valtakunnallisia tuloksia. Sen jälkeen opiskelijat vastasivat koulun laatimaan Google Forms -kyselyyn Ideoita hyvinvoinnin ja oppimisen tukemiseen, jossa he esittivät ideoita ja toiveita siitä, mitä lukiolla voitaisiin tehdä oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

Opiskeluhoitotyöryhmä, opiskelijakunnan hallitus ja opettajakunta pohtivat opiskelijoiden vastausten pohjalta, mitä toimenpiteitä tehdään tämän kevään ja tulevan lukuvuoden aikana.

- Loppukevään 2022 aikana kiinnitetään erityishuomiota opiskelutaitojen ohjaukseen kursseilla. Ryhmäohjauksessa 20.4.2022 käsiteltiin opiskelutaitoja ja harjoiteltiin opintojen suunnittelua. Jakson aikana kiinnitetään huomiota myös tehtävien määrään ja rytmitykseen, jotta kaikki isot arvioitavat työt eivät painottuisi jakson loppuun ja arviointiviikolle. Erityisopettaja on viikoittain mukana oppimispajassa, jossa annetaan tukiovetusta.
- ➔ Lukuvuoden 2022 – 2023 kehittämiskohteena oli oppimistaitojen opettaminen. Opettajia koulutettiin oppimistaitojen opettamiseen. Opettajainkokouksissa on jaettu kokemuksia oppimistaitojen opettamisesta. Tätä tullaan jatkamaan myös tulevana lukuvuotena. Erityisopettaja on ollut mukana oppimispajassa ja eri aineiden oppitunneilla tukemassa apua tarvitsevia. Erityisopettajan mukanaolo oppitunneilla on koettu hyväksi järjestelyksi.
- Jaksolla on useita liikunnallisia koko koulun tapahtumia, kuten opettajien ja opiskelijoiden norsupalloturnaus, ykkösten ja kakkosten pesäpalloturnaus ja pingisturnaus. Pidämme esillä hyvinvoinnin teemoja, esim. keskiviikkoisin opiskelijoille tarjotaan ohjattu mindfulness-vartti liikuntasalissa ja opiskelijoiden mielenterveyspäivä 13.4. huomioitiin. Lukio osallistui Jope, minä tuen -kampanjaan.
- ➔ Lukuvuoden 2022 –2023 opiskelijakunta on säännöllisesti järjestänyt erilaista yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa (erilaisia teemapäiviä, turnauksia yms.). Hyvinvointipäivä järjestettiin joulukuun 2022 alussa. Varhainen puuttuminen opiskelijoiden poissaoloihin on yksi painopistealue. Opiskelijoita pyritään auttamaan mahdollisimman nopeasti sekä koulunkäyntiin että muuhun elämään liittyvissä ongelmissa.
- Hyvinvointi ja oppimisen taidot otetaan lukuvuoden 2022 - 2023 painopistealueiksi. Monet ongelmat helpottuvat, kun perusasiat ovat kunnossa: nukutaan riittävästi, syödään säännöllisesti, harrastetaan liikuntaa, ruutuaika on kohtuullista ja ajankäyttö on hallussa. Lukuvuoden alussa toteutamme koko koulun hyvinvointipäivän, jossa on luentoja ja työpajoja sekä harrastusesittelyjä / -kokeiluja.
- ➔ Edellä mainitut asiat olivat lukuvuoden 2022 – 2023 painopistealueita. Todennäköisesti ne ovat myös seuraavan lukuvuoden painopistealueita. Hyvinvointipäivä toteutettiin.
- Lukuvuonna 22 - 23 tarjotaan lukiolaisille ohjattua harrastustoimintaa opiskelijatoiveiden pohjalta. Tulevan lukuvuoden suunnittelua jatketaan kevään OHR-kokouksessa ja opettajainkokouksissa.
- ➔ Ohjattua harrastustoimintaa ei juurikaan toteutettu. Koulun liikuntatilat ja -välineet ovat kuitenkin opiskelijoiden käytössä. Koulu maksoi opiskelijoiden uimahallin ja keilahallin käytön hyppytuntien aikana.

HYVINVOINTITOIMIEN VAIKUTUKSET

Koulun hyvinvointityön tulokset näkyvät arjessa heti ja joka päivä siten, että oppilaat tulevat kouluun säännöllisesti, että he syövät kouluruuan ja jaksavat, uskaltavat, malttavat opiskella. Kaverit ja luotettavat tutut aikuiset ovat oppilaille tärkeitä. Kun oppilas sitoutuu kouluun ja tuntee olevansa siellä arvokas, olemme jo luoneet hyvinvointia hänen elämäänsä. Yksi hyvinvoinnin lähde on selkeä strukturoitu koulupäivä ja aikuisten tasalaatuinen lasten kohtaamistaito sekä samansuuntainen yhteistyö keskenään ja lasten nähdessä. Oppimisen tuki konkreettisesti on lapsen hyvinvoinnin lähde, eli opettajan ja koulunkäynninohjaajan säännöllinen tuki ja kannustus sekä esim. läksykerho koulun jälkeen. Harrastekerhot tuovat virkistystä ja iloa.

Onnistuminen näkyy koulujen hyvinvointiprofiilissa niin, että oppilaiden mielestä opettajat ovat ystävällisiä, he auttavat, terveydenhoitajalle ja kuraattorille pääsee helposti, kaikki aikuiset auttavat ja heihin voi luottaa. Koulussa on hyvä lukujärjestys, kiva piha, ja oppilas kokee, että hänet hyväksytään joukkoon sellaisena kuin hän on, ja että hän hyväksyy muut sellaisena kuin muut ovat.

Aikuisten hyvinvointiprofiilissa työhyvinvointi näkyy siinä, että kokemus omasta pystyvyydestä omassa työssä on korkealla tasolla. Huomioitavaa on, että lasten hyvinvointi lähtee jaksavista aikuisista ja aikuisia pitää olla riittävästi. Koulun ja kodin yhteistyötä on puhallettu henkiin koronan jälkeen. Samat huolet kuuluvat kodeista. Kohdataan lapset ja nuoret oppitunneilla ja välitunneilla, annetaan heille aikaa tulla kuulluiksi ja nähdyiksi.

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi kouluterveyskyselyn 2021 tulosten pohjalta asetettujen toimenpiteiden vaikutukset ja saattaa ne tiedoksi kaupunginhallitukselle.
Päätös	Hyvinvointilautakunta merkitsi tiedoksi kouluterveyskyselyn 2021 tulosten pohjalta asetettujen toimenpiteiden vaikutukset ja saattaa ne tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus 05.06.2023 § 187
731/13.00/2021

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi kouluterveyskyselyn 2021 tulosten pohjalta asetettujen toimenpiteiden vaikutukset.
Päätös	Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi kouluterveyskyselyn 2021 tulosten pohjalta asetettujen toimenpiteiden vaikutukset.